

محمد

شخصیت تاریک

دکتر محمدرضا صفاریان طوسی
عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی
واحد مشهد

مازیار صفاریان طوسی
دانشجو کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی
دانشگاه شهید بهشتی

- : سرشناسه
- : عنوان و پدیدآور
- : مشخصات نشر
- : مشخصات ظاهری
- : شابک
- : وضعیت فهرست نویسی
- : موضوع
- : یادداشت
- : شناسه افزوده
- : رده بندی کنگره
- : رده بندی دیویی
- : شماره کتابشناسی ملی

مرکز پخش:

مشهد - خیابان امام خمینی - جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

تلفن سفارشات: ۰۵۱ - ۳۲۲۸۳۴۲۲ * دفتر نشر: ۰۵۱ - ۳۲۲۸۰۱۶۷

تلفن بازرگانی: ۰۵۱ - ۳۲۲۸۱۴۱۰

Email: zarihaftab@gmail.com - Website: www.zarihaftab.ir

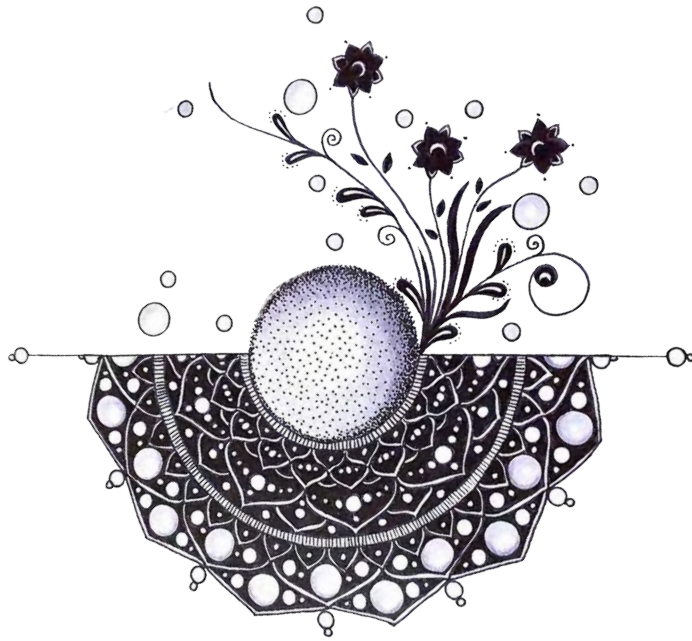
- نام کتاب
- مولف
- ناشر
- طراح و صفحه آرایی
- نوبت چاپ
- قطع
- شمارگان
- قیمت
- چاپ
- شابک

کلیه حقوق این اثر برای انتشارات ضریح آفتاب محفوظ

تقديم به

خوانندگان اين كتاب

همراهان مسير دانش و هنر

فهرست

۹.....	مقدمه
۱۳.....	ماکیاولی
۱۴.....	ویژگی های شخصیت ماکیاولی
۱۷.....	شخصیت ماکیاولی پایین
۱۸.....	ویژگی شخصیتی ماکیاولی در کسب و کار
۱۹.....	نقش طبیعت و تربیت در شخصیت ماکیاولی
۲۰.....	هوش ماکیاولی در فرایند تکامل
۲۴.....	خودشیفتگی
۲۸.....	نظریه های نژادگرایان
۳۲.....	تیپ های فرعی خودشیفتگی
۳۲.....	ملاک تشخیصی خودشیفتگی
۳۳.....	علل اختلال شخصیت خودشیفته
۳۴.....	ویژگی خودشیفتگی و کسب و کار
۳۶.....	خودشیفتگی از دیدگاه روانشناسی تکاملی
۳۷.....	درمان اختلال شخصیت خودشیفته
۳۸.....	جامعه ستیز
۴۰.....	تفاوت جامعه ستیز و ضداجتماعی
۴۳.....	ملاک های تشخیصی ضد اجتماعی
۴۳.....	مغز و اختلال جامعه ستیز
۴۷.....	جامعه ستیز در فرایند تکامل

۴۸ درمان اختلال جامعه‌ستیز
۵۰ جامعه‌ستیز در کسب‌وکار
۵۲ شیوه زندگی و شخصیت تاریک
۵۴ ویژگی‌های تاریک شخصیت و جنسیت و سن
۵۶ ویژگی‌های تاریک شخصیت و مشاغل و رشته‌های تحصیلی
۵۸ رابطه شخصیت تاریک و سیستم فعال سازی بازداری رفتاری
۵۹ رابطه شخصیت تاریک با نظریه شخصیت نئو
۶۰ شخصیت تاریک و روابط دوستی و زناشویی
۶۱ انتقادات به نظریه شخصیت سه‌گانه تاریک
۶۳ شخصیت تاریک، خوب یا بد
۶۷ سخن آخر

مقدمه

از زمان جنگ جهانی اول، علاقه‌مندی به سنجش شخصیت موجب افزایش دانش و ایجاد انگیزش در این خصوص شد. دانشمندان در صدد فهم چیستی شخصیت و عوامل تعیین‌کننده آن و مؤلفه‌های تشکیل دهنده شخصیت بهنجار و نابهنجار برآمده‌اند. آلپورت در سال ۱۹۳۷ تقریباً ۵۰ تعریف درباره شخصیت را با مرور ادبیات مربوط به آن جمع‌آوری نمود. در تعاریف اولیه بر ابعاد بیرونی و اشکار تأکید شده و از سازمان درونی آن غفلت شده است (هارلوک، ترجمه شریفی درامدی، ۱۳۹۰). گرچه یک تعریف واحد برای تمام نظریه پردازان شخصیت قابل قبول نیست. ولی می‌توانیم بگوییم شخصیت الگوی صفات نسبتاً دایمی ویژگی‌های منحصر به فرد است که به رفتار شخص ثبات و فردیت می‌بخشد (رابرتس و مروچک، ۲۰۰۸، به نقل از فیست و همکاران، ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۸).

روانشناسان اغلب قبول دارند که کلمه "شخصیت" از واژه پرسونا به دست آمده است. پرسونا به ماسک نمایشی اشاره دارد که هنرپیشه‌ی رومی در نمایش یونان بر چشم می‌زند تا نقش یا ظاهری کاذب را نمایش دهد (فیست و فیست و رابرتس، ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۸).

در دهه اخیر روانشناسان شخصیت در تحقیقات توجه خودشان را به سمت سه ویژگی شخصیت ماکیاولی^۱، خودشیفتگی^۲ و جامعه‌ستیز^۳ متمرکز ساخته‌اند. ویژگی‌هایی که مجموعاً

۱ -machiavellism

۲ -narcissim

۳ -psychopathy

تحت عنوان مدل سه‌گانه تاریک یا شخصیت تاریک شناخته می‌شوند (بک و وزیر، ۲۰۱۵). متغیرهای سه‌گانه تاریک به نظر میرسد تلویحات زیادی در حیطه‌هایی زندگی انسان از رفتارهای جنسی تا ایدولوژی‌های سیاسی دارند. یافته‌ها بیان می‌کنند که صفات شخصیتی سه‌گانه تاریک بخش مهمی از شخصیت را دربرمی‌گیرد که با آرایه‌های از پیامدهای اجتماعی مرتبط است؛ بنابراین، بررسی دقیق چنین سازه‌هایی اهمیت زیادی دارد (لی و همکاران، به نقل از امیری و یعقوبی، ۱۳۹۵).

ویلیامز و پلهاز (۲۰۰۲) از پیشگامان اولیه در طرح این دیدگاه معتقدند که این سه ویژگی بر مؤلفه‌های زرنگی غیراجتماعی چون قلدری و تبعیض نژادی (جوناسون، ۲۰۱۲)، شرارت، سردی عاطفی، نیرنگ و پرخاشگری (پلهاوز و ویلیامز، ۲۰۰۲) متمرکز است. به‌طور سنتی، صفات سه‌گانه تاریک شخصیت، از سه ساختار مستقل با کمی همپوشی تشکیل شده است. کیمبل، رادیچ و سدیکادریز (۲۰۰۲) نیز اظهار می‌دارند که سطوح بالای شخصیت تاریک در افراد، با سطح همدلی پایین همراه است و این افراد تمایلی به حفظ روابط طولانی مدت ندارند. شخصیت تاریک با فحاشی (سامز، بایرز، بوچور و پیارک، ۲۰۱۲)، مصرف مواد مخدر در آینده (جانسون و اوست، ۲۰۱۰)، تمایل مردها به رابطه جنسی کوتاه مدت و تنوع‌طلبی آن‌ها (کارار، کمیل و مانسر، ۲۰۱۴)، گرایش زن‌ها به گریز از وظایف ضروری (لیونز و رایس، ۲۰۱۴) و دروغ‌گویی (وارنون و لویز، ۲۰۱۴) رابطه مثبت و معناداری دارد. پس عجیب نیست اکثر افراد این صفات سه‌گانه را به متمایل به آسیب‌ها در نظر می‌گیرند (راسم و کولار، ۲۰۱۲).

در "بد رفتار کردن: رفتارهای ناخوشایند در روابط بین فردی" اثر کوالسکی^۱ (۲۰۰۱)، این سه ویژگی شخصیتی بیشتر از همه، توجهات را به خود جلب کرده‌اند. صفات تاریک شخصیت فرمول‌بندی جالب و پرترفداری است که به‌سرعت در حال رشد است و روانشناسی جیمز باند^۲ نام گرفته است (یوسفی و پیری، ۱۳۹۵). بخش تاریک شخصیت بافت جالبی در روانشناسی

۱ - Back & Vazire

۲ - Lee & et al

۳ - Jonason

۴ - Paulhus & Williams

۵ - Kowalski

۶ - James Bond

شخصیت، روانشناسی اجتماعی و سازمان‌دهی رفتار است (آردیچ و اوزسوی، ۲۰۱۶). ادبیات پیرامون سه شخصیت منجرکننده اجتماعی گسترش و تمایزات آن‌ها مبهم و پیچیده گردیده است، در نتیجه برخی پژوهشگران صفات سه‌گانه تاریک (DT) را در نمونه‌های جمعیتی بهنجار معادل یکدیگر دانسته‌اند (مک هوستی، ورزل و سیزارتو ۱۹۹۸، به نقل از امیری و یعقوبی، ۱۳۹۵). بی‌شک سه‌گانه‌ی تاریک شخصیت صرفاً نوعی نگاه نو به شخصیت در بستر رفتارهای اجتماعی بوده و تأکیدی غیر بالینی (به عبارت دیگر تحت بالینی) به ابعاد تاریک شخصیت دارد (عطاری و چگینی، ۱۳۹۵). در تلاش جهت سازمان دادن دیدگاه‌های پیرامون این صفات شخصیتی و علی‌رغم اختلاف نظر و مجادله‌ها، پائولوس و ویلیامز (۲۰۰۲) به منظور تشویق محققان جهت بررسی و مطالعه این صفات در کنار یکدیگر، بیان داشتند که صفات سه‌گانه تاریک به دلیل همپوشی در بُعد نظری و روان‌سنجی، رفتار گسترده‌ای را در بر می‌گیرند و بنابراین سه‌سازه شخصیتی خودشیفته، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیز در قالب صفات سه‌گانه تاریک شناخته شدند (جونز^۱ و پالهاس، ۲۰۱۴، به نقل از امیری و یعقوبی، ۱۳۹۵). در این کتاب ضمن توضیحات در خصوص صفات سه‌گانه شخصیت تاریک، نگاه تکاملی یا فرگشتی^۲ (EP) به چگونگی شکل‌گیری این صفات در طول تاریخ می‌اندازیم.

نظریه تکاملی در علوم اجتماعی، روانشناسی و طبیعی به بررسی صفات روانی نظیر حافظه، ادراک و زبان و شخصیت از طریق چشم‌اندازهای تکاملی می‌پردازد. همچنین موفقیت علمی روانشناسی تکاملی از پیشگامان در حیطه بقا، جنسی، راهبردهای جفت‌گیری، تعارض‌های جنسی، فرزند پروری، خویشاوندی، همکاری و پرخاشگری می‌باشد (باس، ۲۰۰۸). این شاخه به دنبال شناسایی این است که کدام صفات روانی انسان نتیجه سازگاری تکامل پیدا کرده‌اند.

نظریه تکاملی فرض می‌کند که منشأ واقعی صفات به دوران نیکان ما برمی‌گردد. منشأ واقعی شخصیت تکامل است بدین معنا که شخصیت توسط تعامل بین محیط همواره متغیر و زبان و ذهن متغیر ایجاد می‌شود (فیست و فیست، ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۸). نظریه پردازان شخصیت از منظر دیدگاه تکاملی، رفتار، افکار و احساسات انسان و به‌طور کلی شخصیت انسان

۱ -Ozsoy&Ardic

۲ -Jones

۳ -evolutionary psychology

از نگاه زیست‌شناسی و روانشناسی تکاملی مورد مطالعه قرار می‌دهند. چارلز داروین احتمالاً شایسته داشتن عنوان اولین روانشناس تکاملی است. حدوداً یک قرن پس از او، پژوهش‌هایش زمینه‌ساز مطالعات بسیاری در این حوزه شد. نکته مهم و کلیدی در روانشناسی تکاملی این است که سازوکارهای روانشناختی هم درست مانند سازوکارهای زیستی نتیجه‌ی میلیون‌ها سال تکامل از طریق انتخاب طبیعی هستند؛ بنابراین روانشناسی تکاملی به ما می‌گوید که سازوکارهای روانی نیز جنبه‌ی وراثتی دارند و در گذشته احتمال بقا و تولید مثل نیاکان ما را افزایش داده‌اند.

دیدگاه تکاملی در صفات سه‌گانه نشان می‌دهد که تاریکی صفات سه‌گانه آسیب‌شناسی نیست، بلکه به‌جای آن، راهبردهای اجتماعی «جایگزین» هستند (یونون و وبستر، ۲۰۱۲). این استراتژی‌های اجتماعی اغلب خود را در شیوه‌های اجتماعی نامطلوب آشکار می‌کنند (مثلاً رفتارهای تحریم و تجاوز) و به‌این‌ترتیب آن‌ها به‌عنوان آسیب‌شناسی می‌شناسند (جوناسون و همکاران، ۲۰۱۵ و کرت و پالهاوس، ۲۰۰۸ به نقل از جاناسون و دینولد و مدیلتون، ۲۰۱۵). باس (۱۹۹۱) بر این باور است که "هر وقت افراد از نظر شیوه‌های مربوط به مسایل بقا و تولید مثل که انسان‌ها باید حل کنند تفاوت داشته باشند، برتری انتخابی به آن‌هایی خواهد گرفت که توانایی‌شان در تشخیص دادن این تفاوت‌ها آن‌ها را قادر می‌سازد تا برازندگی خود را بیشتر کنند". وی تفاوت‌های فردی و شخصیت را به‌عنوان راهبردهایی برای حل کردن مسایل انطباقی برداشت می‌کند. از آن مهمتر، حساس بودن به این تفاوت‌ها در شخصیت و آگاه بودن از آن‌ها، برای تولید مثل را به درک کننده می‌بخشد (فیست و همکاران، ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۸).

نظریه تاریخ زندگی^۲ (LH) یک نظریه میان‌سطحی تکاملی است که چگونگی توزیع انرژی در وظایف مختلف زندگی توصیف می‌کند، وظایفی چون قرارهای ملاقات عشقی، فرزند پروری، سرمایه‌گذاری خویشاوندی (کاپلان و گانجستاد، ۲۰۰۵، به نقل از مک دونالد، دونالدان و نوارته، ۲۰۱۲)، از این رو بر اساس راهبردهای تاریخ زندگی تبیین ویژگی‌های سه‌گانه شخصیت تاریک جذابیت خاصی را به همراه خواهد داشت.

۱ - Kurt & Paulhus

۲ - Jonason.&Duineveld.&Middleton,

۳ -life history theory

۴ -McDonald&Donnellan&Navarrete

صفات شخصت تاریک به‌طور سنتی منفی در نظر گرفته شده است. با این حال، مجموعه‌ای از ادبیات رو به رشد در حال ظهور است که نشان می‌دهد علی‌رغم هزینه‌هایی که به‌عنوان خودشیفتگی، ماکیاولی یا جامعه‌ستیزی شناخته می‌شود، این افراد واقعاً می‌توانند آنچه را که می‌خواهند از طریق یک سبک اجتماعی استثماری یا عاملانه از محیط خود استخراج کنند (جوناسون، لی و تیچر، ۲۰۱۰).

ماکیاولی

صفت شخصیت ماکیاولیسم، توسط ریچارد کریستی^۱ در سال ۱۹۷۰ بر اساس نوشته‌های سیاستمدار و نظریه‌پرداز ایتالیایی قرن شانزدهم میلادی، نیکولو ماکیاولی درباره ویژگی‌های یک شه‌ریار موفق، ابداع شد و این اظهارات را به معیار شخصیت طبیعی تبدیل کرد (کارول و کلو^۲ و ۲۰۰۰، پلهاز و ویلیامز، ۲۰۰۲).

نیکولو دی برناردو دِ ماکیاولی^۳ (۱۵۲۷-۱۴۶۹)، فیلسوف سیاسی، شاعر، آهنگساز و نماینده‌نامه‌نویس مشهور ایتالیایی، از رجال نامدار عهد رنسانس، در فلورانس ایتالیا در خانواده‌ای فقیر اما باستانی به دنیا آمد. او در سال ۱۴۹۴ به خدمت جمهوری فلورانس درآمد و عازم سفرهای دیپلماتیک در فرانسه و اتریکان و آلمان شد. با سقوط جمهوری در سال ۱۵۱۲ او مدت کوتاهی زندانی و شکنجه شد. به زندگی خصوصی عزلت‌گزید و خود را وقف تحلیل سیاسی، نظریه نظامی و مطالعه تاریخ کرد تا در سال ۱۵۱۳ "شهریار"^۴ در سال ۱۵۱۶ «گفتارها»^۵ و در سال ۱۵۲۰ «هنر جنگ»^۶ را بنویسد (عزیزی، ۱۳۸۷). او کسی است که در مطالعه اندیشه سیاسی غرب به مثابه یک نقطه عطف مورد تأمل قرار می‌گیرد، نخستین اندیشمند و متفکر سیاسی غرب است که سیاست مدرن را در تضاد با سنت اخلاقی - مذهبی اروپای قرون وسطی بنیان نهاد. گفته می‌شود «ماکیاولی» در زمانه‌ای می‌زیسته که شخصیت‌های دروغ‌گو، فریب‌کار و بی‌رحم، اوضاع

۱ - Jonason.&Li.&Teicher

۲ - Christin

۳ - Corral& Calvete

۴ - Niccolò di Bernardo dei Machiavelli

۵ - The prince

۶ - Discourses on Livy

۷ - The art of war